

TØNDER
KOMMUNE

Miljøgodkendelse af husdyrbrug

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INDLEDNING	3
2	AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE	4
3	VILKÅR	5
	3.1. GRUNDFORHOLD	5
	3.1.1. Generelle forhold	5
	3.2. HUSDYRBRUGETS ANLÆG	5
	3.2.1. Stalde og anlæg	5
	3.2.2. Landskabelige hensyn	6
	3.2.3. Energiforbrug	6
	3.2.4. Vandforbrug	6
	3.2.5. Affald	7
	3.2.6. Management og egenkontrol	7
	3.3. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	7
	3.3.1. Gødningsopbevaring og -håndtering	7
	3.3.2. Spildevand	7
	3.3.3. Transport	8
	3.3.4. Driftsforstyrrelser og uheld	8
	3.3.5. Støj	8
	3.3.6. Skadedyr	9
	3.3.7. Kemikalier og pesticider	9
	3.3.8. Olie og brændstof	9
	3.3.9. Foder	9
	3.3.10. Lys	10
	3.3.11. Husdyrbrugets ophør	11
	3.3.12. Lugt	11
	3.3.13. Støv	11
	3.4. HUSDYRBRUGETS AREALER	11
	3.4.1. Ejede og forpagtede arealer	11
	3.4.2. Aftalearealer	11
	3.4.3. Anden afsætning af husdyrgødning	11
	3.5. BESKYTTEDE NATURTYPER OG ARTER	11
4	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	12
	4.1. HUSDYRBRUGETS ANLÆG	12
	4.1.1. Stald og anlæg	12
	4.1.2. Landskabelige hensyn	14
	4.1.3. Energiforbrug	15
	4.1.4. Vandforbrug	16
	4.1.5. Affald	16
	4.1.6. Management og egenkontrol	17
	4.2. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	18
	4.2.1. Gødningsopbevaring og -håndtering	18
	4.2.2. Spildevand	19
	4.2.3. Transport	20
	4.2.4. Driftsforstyrrelser og uheld	21
	4.2.5. Støj	21
	4.2.6. Skadedyr	22
	4.2.7. Kemikalier og pesticider	22
	4.2.8. Olie og brændstof	22

4.2.9.	Foder	22
4.2.10.	Lys	23
4.2.11.	Husdyrbrugets ophør	24
4.2.12.	Ammoniak	24
4.2.13.	Lugt	26
4.2.14.	Støv	27
4.3.	HUSDYRBRUGETS AREALER	27
4.3.1.	Ejede og forpagtede arealer	27
4.3.2.	Aftalearealer	27
4.3.3.	Anden afsætning af husdyrgødning	27
4.4.	BESKYTTEDE NATURTYPER OG ARTER	28
4.4.1.	Bilag I-arter	28
4.4.2.	Bilag IV-arter	29
4.5.	NITRAT OG FOSFOR	31
4.5.1.	Nitrat og fosfor til vandløb og søer	31
4.5.2.	Nitrat til Vadehavet	32
4.5.3.	Nitrat til grundvand	35
4.5.4.	Fosfor til Vadehavet	36
4.6.	ALTERNATIVE MULIGHEDER	36
5	HØRINGER	37
6	KLAGE VEJLEDNING	38
7	BILAG	39
8	REFERENCER	40

1 INDLEDNING

Allan Grue har den 31.08.2015 søgt om miljøgodkendelse på Hovedvejen 24, 6261 Bredebro.

Godkendelsen bygger på oplysningerne i ansøgningen nr. 78952, version 6 med tilhørende bilag.

Husdyrbruget på Hovedvejen 24, 6261 Bredebro ejes og drives af Allan Grue, som også er kontaktpersonen.

Staldanlægget består i dag af 2 slagtesvinestalde som fortsætter i drift. En eksisterende bygning vil blive indrettet til løbe-/drægtighedsstald, hvortil der lavets en ny tilbygning, der også skal fungere som løbe-/drægtighedsstald. Desuden er det planlagt at opføre en ny slagtesvinestald. Den årlige produktion vil herefter være 6.143 slagtesvin og 650 søer.

Kontaktoplysninger:

Navn: Allan Grue

Adresse: Skast 86, 6261 Bredebro

Tlf.: 20923621

E-mail: allan.grue@mail.dk

Konsulent:

Navn: Nina Gamby

Firma: Gråkjær Miljøcenter

Adresse: Lundvej 24, 8700 Horsens

Tlf.: 24857356

E-mail: ng@graakjaer.dk

Bedriftsoplysninger:

Navn: Hovedvejen, Hovedvejen 24, 6261 Bredebro

CVR: 26158354

CHR: 49562

2 AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

Tønder Kommune meddeler den 20. januar 2017 godkendelse til:

Husdyrproduktion:

Udvidelse fra 3.543 slagtesvin (45-107 kg) til 650 årssøer i løbe-/drægtighedsstald og 6.143 slagtesvin (45-110 kg) svarende til en udvidelse fra 79,62 DE til 249,33 DE.

Projekterede anlæg:

En ny drægtighedsstald (tilbygning) på ca. 1.300 m².
Renovering af eksisterende bygning til drægtighedsstald.
En ny slagtesvinestald på ca. 800 m².

Udbringningsarealer:

200 ha ejede og forpagtede arealer til udbringning af husdyrgødning fra 280 DE svin (249,33 DE svinegylle fra Hovedvejen 24 og så modtages der 30,77 DE svinegylle fra ansøgers anden ejendom) .

Godkendelsen er meddelt efter § 11 i husdyrloven¹.

Vi vurderer i kapitel 4, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget ved at anvende den bedst tilgængelige teknik, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet i ansøgning med tilhørende miljøredegørelse og efterlever vilkårene i kapitel 3.

Vi har vurderet at projektet ikke kan påvirke Natura 2000 områder væsentligt eller ødelægge plantearter, yngle- eller rasteområder for bilag IV arter. Vurderingen er foretaget efter §§ 7 og 11 i habitatbekendtgørelsen².

Hvor intet andet er nævnt, skal vilkårene være overholdt når godkendelsen tages i brug.

Husdyrbruget skal leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser uanset indholdet i denne godkendelse.

Afgørelsen kan skriftligt påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagevejledning fremgår af kapitel 6.

Elisabeth H. Knudsen
Miljømedarbejder

Helle H. Iversen
Miljømedarbejder

Tønder, den 20. januar 2017

3 VILKÅR

Godkendelsen meddeles på følgende vilkår:

3.1. GRUNDFORHOLD

3.1.1. Generelle forhold

3.1.1.1. Denne godkendelse bortfalder hvis den ikke er udnyttet inden 2 år efter den er meddelt. Godkendelsen er udnyttet når bygge- og anlægsarbejder eller når udvidelsen eller ændringen af dyreholdet er påbegyndt. Dog med den forudsætning at den udnyttelse som er påbegyndt, færdiggøres i et rimeligt tempo, hvilket normalt vil sige at den skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb.

3.1.1.2. Husdyrbruget godkendes til et maksimalt dyrehold på 650 årssøer i løbe-/drægtighedsstald og 6.143 slagtesvin fra 45-110 kg svarende til 249,33 DE.

Dyrene skal opstaldes om anført i tabellen:

Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal	DE
1	Løbestald/drægtige søer	Løsgående, delvis spaltegulv	Søer	440 dyr 328 stipl.	69,79
2	Drægtighedsstald, tilbygning (ny)	Løsgående, delvis spaltegulv	Søer	210 dyr 160 stipl.	33,31
3	Slagtesvinsstald	Drænet gulv + spalter (33/67)	Slagtesvin 45-110 kg	1.770 dyr 443 stipl.	42,13
4	Slagtesvinsstald	Drænet gulv + spalter (33/67)	Slagtesvin 45-110 kg	1.773 dyr 445 stipl.	42,21
5	Slagtesvinsstald, (ny)	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	Slagtesvin 45-110 kg	2600 dyr 650 stipl.	61,89
I alt					249,33

3.1.1.3. Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.

3.1.1.4. Et eksemplar af godkendelsen skal være tilgængeligt for de personer, der har ansvaret for husdyrbrugets daglige drift. Herudover skal driftspersonalet være gjort bekendt med godkendelsens indhold.

3.2. HUSDYRBRUGETS ANLÆG

3.2.1. Stalde og anlæg

3.2.1.1. Gyllebeholderens overdækning skal bibeholdes som fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt.

3.2.1.2. Åbningen af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.

- 3.2.1.3. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen.
- 3.2.1.4. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge efter skadens opståen, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Tilsynsmyndigheden underrettes straks herom.
- 3.2.1.5. Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 3.2.1.6. I den nye slagtesvinestald (se bilag 1) skal stierne indrettes med 25-49 % fast gulv. Det resterende areal i stierne skal være spaltegulv.

- 3.2.2. Landskabelige hensyn
  - 3.2.2.1. Den nye slagtesvinestald og den nye tilbygning (løbedrægtighedsstald) skal opføres i afdæmpede farver og ikke reflekterende materialer, der svarer til farverne på de eksisterende bygninger.
  - 3.2.2.2. De eksisterende læhegn på matrikel nr. 86, ejerlav 109 Vollum/Brede skal bibeholdes og vedligeholdes. Se bilag 1.
  - 3.2.2.3. Det eksisterende læhegn nord for staldbygningerne skal forlænges 25 m den først kommende plantesæson efter, at den nye drægtighedsstald er opført. Forlængelse af læhegnet kan laves, så der stadig vil være en afstand på ca. 10 m indtil det nordlige, eksisterende læhegn – og så færdsel til og fra det trekantede markstykke med traktor og andre markredskaber er mulig fra den resterende del af matriklen, se bilag 1.

- 3.2.3. Energiforbrug
  - 3.2.3.1. Ventilatorerne skal rengøres mindst én gang om året. Datoen for rengøringen skal fremgå af egenkontrol-journalen. Se vilkår 3.2.6.
  - 3.2.3.2. Der skal foretages en årlig opgørelse af forbruget af el, olie og gas – evt. via regnskabet.
  - 3.2.3.3. Der skal foretages et energieftersyn på ejendommen, hvor de energikrævende processer gennemgås. Energieftersynet skal foretages i løbet af 2017 og fremvises til kommune på først kommende miljøtilsyn efter miljøgodkendelsen er meddelt.
  - 3.2.3.4. Der skal udskiftes til lavenergilysstofrør i stalde og lader, når de eksisterende er udtjente og senest med udgangen af 2017.

- 3.2.4. Vandforbrug
  - 3.2.4.1. Drikkevandssystemet skal vedligeholdes så vandspild minimeres.
  - 3.2.4.2. Staldene skal sættes i blød før vask, og der skal anvendes højtryksrensere.

3.2.5. Affald

- 3.2.5.1. Hvis der opbevares spildolie og andet flydende farligt affald, skal det opbevares indendørs i beholdere der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Beholderne skal stå i en spildbakke, hævet på en rist. Spildbakken skal kunne indeholde volumen af den største beholder, der opbevares i spildbakken.
- 3.2.5.2. Hvis der opbevares fast farligt affald skal det opbevares indendørs på fast og tæt bund.

3.2.6. Management og egenkontrol

- 3.2.6.1. Der skal føres de beskrevne driftsjournaler/egenkontroller (gødningsregnskab, journal over vedligeholdelse/rengøring af ventilationsanlæg og foderplaner).
- 3.2.6.2. Oplysningerne fra egenkontrollen skal opbevares samlet, være opstillet overskueligt, være opdateret og lettilgængelig for tilsynsmyndigheden. Oplysningerne skal gemmes i minimum 5 år.
- 3.2.6.3. En opdateret beredskabsplan skal fremvises på først kommende miljøtilsyn efter at de nye stalde er opført.

3.3. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

3.3.1. Gødningsopbevaring og -håndtering

- 3.3.1.1. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderen kan rumme den udpumpede mængde gylle.
- 3.3.1.2. Påfyldning af gyllevogne og evt. tømning af gylle i anden beholder, skal foregå under opsyn.
- 3.3.1.3. Hvis der forekommer spild skal det straks opsamles.

3.3.2. Spildevand

- 3.3.2.1. Vask af maskiner, redskaber og transportvogne med gødningsrester i skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevand til opsamlingsbeholder.
- 3.3.2.2. Der skal indhentes tilladelse til nedsivning/bortledning af tagvand fra de nye bygninger ved Tønder Kommune.

3.3.3. Transport

- 3.3.3.1. Daglige transporter til og fra ejendommen må ikke foregå ad markvejen mellem Hovedvejen 24 og 26. Dog begrænses kørsel i forbindelse med markarbejde ikke.

3.3.4. Driftsforstyrrelser og uheld

- 3.3.4.1. Der skal ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, straks ske alarmering til alarmcentralen på telefon 112, og igangsættes afværgeforanstaltninger, der kan begrænse forureningen af omgivelserne mest muligt.
- 3.3.4.2. Beredskabsplanen skal opdateres senest ved ibrugtagning af de nye stalde, og den skal som minimum indeholde:
 Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe ulykken/uheldet og begrænse udbredelsen.
 Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
 Bilag over husdyrbruget med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
 En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på husdyrbruget, eller som kan skaffes med kort varsel, og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
- 3.3.4.3. Tagnedløbsbrønde og lignende, der ligger inden for 20 m fra gyllebeholderen, skal sikres, så der i forbindelse med uheld ikke kan afledes gylle til drænsystemet.
- 3.3.4.4. Hvis der opbevares flydende gødning, flydende mineraler, flydende kemikalier eller lignende skal det opbevares i beholdere der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Det område hvor beholderne står, skal udformes så at den flydende væske tilbageholdes, hvis der sker uheld med beholderne.

3.3.5. Støj

- 3.3.5.1. Den eksterne støjbelastning fra husdyrbrugets bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må i ikke overstige følgende værdier, målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen:

	Kl.	Midlingstiden	dB(A)
Mandag-fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	7 timer	55
Lørdag	14-18	4 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 timer	45

Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværdi	22-07	-	55

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser. I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A) i høstperioden, dog i højst 6 uger.

3.3.6. Skadedyr

3.3.6.1. Der skal udføres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Institut for Agroøkologi.

3.3.6.2. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester.

3.3.7. Kemikalier og pesticider

3.3.7.1. Kemikalier skal opbevares indendørs på fast bund i et rum uden afløb.

3.3.7.2. Påfyldning af sprøjte skal foregå under opsyn og fra separat vandtank eller fra vandforsyning med monteret kontraventil og min. 5 m fra boring.

3.3.8. Olie og brændstof

Der stilles ingen vilkår.

3.3.9. Foder

3.3.9.1. Den totale mængde N ab dyr (pr. so) pr. år beregnet som N ab dyr pr. årssø x antallet af årssøer skal være mindre end 9.387 kg N pr. år.

N ab dyr pr. årssø beregnes ud fra følgende ligning:

$$\text{Kg N ab dyr pr. årssø} = ((\text{FEso pr. årssø} \times \text{gram råprotein pr. FEso}) / 6250) - 1,98 - \text{antal fravænnede pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,0257.$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel.

De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårligningen skal samlet set overholdes ligesom de øvrige vilkår i denne godkendelse.

Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf oplysninger skal fremgå.

Faktor	Værdi
Antal årssøer	650 stk.

Antal fravænnede pr. årssø	35 smågrise
Fravænningsvægt	7,1 kg
Foderforbrug pr. årssø	1.071 FE
Det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FESø i de anvendte foderblandinger	133,1 gram råprotein pr. FE

N ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en vilkårlig sammenhængende periode på minimum 12 måneder.

- 3.3.9.2. Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder (både for slagtesvin og søer) mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
- 3.3.9.3. Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 3.3.9.4. Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som N ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end 14.512,62 kg N pr. år. (Beregnet ud fra oplysninger i ansøgning.)

N ab dyr pr. slagtesvin pr. år beregnes ud fra følgende ligning:

$$\text{Kg N ab dyr pr. slagtesvin} = (((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FESv/kg tilvækst} \times \text{gram råprotein pr. FESv}/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr. kg tilvækst})).$$
 (Afgangsvægt = slagtevægt x 1,31).

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårligheden skal samlet set overholdes ligesom de øvrige vilkår i denne godkendelse.

Faktor	Værdi
Antal prod. slagtesvin/år	6.143 (se ansøgningen)
FESv pr. tilvækst	2,80 (se ansøgningen)
Gram råprotein pr. FESv	147,2 (se ansøgningen)
kg N ab dyr pr. slagtesvin	2,362 (beregnes)
Indgangsvægt, kg	45 (se ansøgningen)
Afgangsvægt, kg	110(se ansøgningen)

N ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en vilkårlig sammenhængende periode på minimum 12 måneder.

- 3.3.10. Lys
 Der stilles ingen vilkår.

3.3.11. Husdyrbrugets ophør

3.3.11.1. Ved husdyrbrugets ophør skal ejendommen ryddes for husdyrgødning, affald, døde dyr, spildevand, foder mv. eller den skal overdrages med indhold til en anden husdyrproducent.

3.3.11.2. Ejendommens bygninger skal rengøres.

3.3.12. Lugt

Der stilles ingen vilkår.

3.3.13. Støv

Der stilles ingen vilkår.

3.4. HUSDYRBRUGETS AREALER

3.4.1. Ejede og forpagtede arealer

3.4.1.1. Der må kun udbringes husdyrgødning på de ejede og forpagtede arealer, der er vist på bilag 7.

3.4.1.2. På husdyrbruget skal der hvert år være 15 % efterafgrøder ud over det til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. Alternativt kan arealerne drives med enten:

a) 7 % ekstra efterafgrøder og reduceret kvælstofnorm med 6 %.

b) 3 % ekstra efterafgrøder og reduceret kvælstofnorm med 7 %, vælges dette må dyretrykket på arealerne desuden kun maksimalt være 1,11 DE/ha. Det skal til enhver tid være tydeligt for tilsynsmyndigheden, hvilken af ovenstående (3 muligheder), der er gjort brug af.

3.4.2. Aftalearealer

Der stilles ingen vilkår.

3.4.3. Anden afsætning af husdyrgødning

Der stilles ingen vilkår.

3.5. BESKYTTEDE NATURTYPER OG ARTER

3.5.1.1. Der skal holdes en 2 m gødningsfri bræmme omkring de § 3 beskyttede vandhuller A-B, der fremgår på bilag 7.

4 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING

4.1. HUSDYRBRUGETS ANLÆG

4.1.1. Stald og anlæg

Oplysninger om ejendommens indretning og drift fremgår af nedenstående skema samt situationsplanen, bilag 1.

Før

Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal	DE
1	Slagtesvinestald	Drænet gulv + spalter(33/67)	Slagtesvin 45-107 kg	1770 dyr 443 stipl.	39,78
2	Slagtesvinestald	Drænet gulv + spalter(33/67)	Slagtesvin 45-107 kg	1773 dyr 445 stipl.	39,85
	Gyllebeholder, overdækket	4.500 m ³			
I alt				3543 dyr 888 stipl	79,63

Efter

Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal	DE
1	Løbestald/drægtige søer	Løsgående, delvis spaltegulv	Søer	440 dyr 328 stipl.	69,79
2	Drægtighedsstald, tilbygning (ny)	Løsgående, delvis spaltegulv	Søer	210 dyr 160 stipl.	33,31
3	Slagtesvinsstald	Drænet gulv + spalter (33/67)	Slagtesvin 45-110 kg	1.770 dyr 443 stipl.	42,13
4	Slagtesvinsstald	Drænet gulv + spalter (33/67)	Slagtesvin 45-110 kg	1.773 dyr 445 stipl.	42,21
5	Slagtesvinsstald, (ny)	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	Slagtesvin 45-110 kg	2600 dyr 650 stipl.	61,89
I alt					249,33

Byggeriet af slagtesvinestald og tilbygning på løbe-/drægtighedsstalden, opføres i sammenhæng med eksisterende byggeri på ejendommen og i samme materialer, hvorved ejendommen fortsat fremstår som en enhed.

Generelle lokaliseringskrav jf. § 6 i husdyrloven

Nærmeste byzone- eller sommerhusområde i forhold til nye staldanlæg, og eksisterende staldanlæg hvor husdyrbruget ændres, er Bredebro, som ligger ca. 1.270 m mod sydvest.

Nærmeste nabobeboelse i forhold til nye staldanlæg, og eksisterende staldanlæg i forhold til Hovedvejen 24 (målt fra gyllebeholderen), er Hovedvejen 23, 6261 Bredebro som ligger ca. 119 m mod sydvest.

Afstandskravene i husdyrlovens § 6 er overholdt.

Generelle afstandskrav jf. § 8 i husdyrloven

Der etableres ingen nye staldbygninger inden for nedenstående afstande:

- Almene vandforsyningsanlæg inden for 50 m.
- Vandløb eller søer inden for 15 m.
- Offentlig/privat fællesvej inden for 15 m.
- Levnedsmiddelvirksomhed inden for 25 m.
- Beboelse på samme ejendom inden for 15 m. Dog ændres en kostald til løbe- drægtighedsstald.

De ovenstående afstandskrav i husdyrlovens § 8 er derfor overholdt. Afstandskravet (på 30 m) til naboskel kan imidlertid ikke overholdes. Matrikel 98, Vollum ejerlav, Brede ligger i en afstand på ca. 22 m fra gavlen på drægtighedsstalden (tilbygningen). På matrikel 98 ligger der et stuehus med tilhørende skovstykke og en mark i omdrift. Det vurderes, at stalden godt kan opføres med den ønskede placering og at mark- samt skovdriften ikke vil blive væsentligt påvirket selv om afstandskravet overskrides med ca. 8 m til matrikelskellet. Tønder Kommune giver på den baggrund dispensation fra afstandskravet på 30 til naboskel, således at stalden kan opføres i en afstand indtil 22 m fra matrikel 98 Vollum ejerlav, Brede.

Dispensationen er meddelt efter § 9, stk. 3 i husdyrloven.

BAT-niveau

Stald 1

I denne stald fortsætter den eksisterende produktionen af 1.770 slagtesvin på 443 stipladser. Indgangsvægten på 45 kg fortsætter, dog ændres slagtevægten fra 107 kg til 110 kg. Stalden er opført i 1973. Vi vurderer, at emissionsniveauet for samtlige dyr i stalden skal fastlægges ud fra de vejledende grænseværdier for staldsystemer, der ikke renoveres på godkendelsestidspunktet svarende til 0,4 kg NH₃-N pr. produceret slagtesvin.

Stald 2

I denne stald fortsætter produktionen af 1.773 slagtesvin på 445 stipladser. Indgangsvægten på 45 kg fortsætter, dog ændres slagtevægten fra 107 kg til 110 kg. Stalden er opført i 2009. Vi vurderer, at emissionsniveauet for samtlige dyr i stalden skal fastlægges ud fra de vejledende grænseværdier for staldsystemer, der ikke renoveres på godkendelsestidspunktet svarende til 0,4 kg NH₃-N pr. produceret slagtesvin.

Stald 3

Stald 3 er en ny slagtesvinestald på ca. 800 m² og der produceres 2600 slagtesvin på 650 stipladser. Grisene har en vægt på 45-110 kg.

Vi vurderer at emissionskravet for den nye stald svarer til "nyanlæg" i vejledningen.

Emissionsgrænseniveauet for slagtesvin i nye anlæg er i vejledningen fastsat til 0,30 kg NH₃-N.

Stald 4

Stalden har oprindelig været etableret som en kostald, men godkendes nu som sostald(løbe- drægtighedsstald). Stalden godkendes til et dyrehold på 440 gold- og drægtige søer på 328 stipladser.

Vi vurderer at emissionskravet for denne del svarer til "nyanlæg" i vejledningen, da stalden har været igennem en gennemgribende renovering.

Emissionsgrænseværdien for søer i løbe- drægtighedsstald i nyanlæg er fastsat til 2,53 kg NH₃/dyr. (Korrigeret for ændret fravænningsvægt for smågrisene).

Stald 5

Stald 5 er tilbygningen til stald 4, tilbygningen er på ca. 1.300 m². I tilbygningen bliver der plads til 210 søer på 160 stipladser.

Vi vurderer at emissionskravet for denne del svarer til "nyanlæg" i vejledningen(2,53 kg NH₃/dyr). (Korrigeret for ændret fravænningsvægt for smågrisene).

Beregning af BAT-niveau

Tønder Kommune har via husdyrgodkendelse.dk fastlagt et BAT-emissionsniveau på 3.189,8 kg N/år ud fra "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)".

Beregningen fremgår af bilag 2, skema 78952, vers. 6.

BAT-redegørelse

Ansøgeren har benyttet følgende tiltag for at opnå BAT-niveau:

- Etablering af 25-49 % fast gulv i den nye slagtesvinestald
- Reduktion af FEsv/dyr fra norm 2,85 FEsv til 2,80FEsv
- Overdækning af gyllebeholder.

Det fremgår af ansøgningen at den samlede ammoniakemission fra husdyrbruget udgør 3.201,8 kg N/år.

BAT-vurdering

Ammoniakemissionsniveauet for det ansøgte projekt er 12 kg højere end det fastlagte BAT-niveau. Tønder Kommune vurderer, at projektet alligevel lever op til bedste tilgængelige teknik, da en difference på de 12 kg anses for at være indenfor bagatelgrænsen.

For at sikre at BAT-niveauet overholdes er der stillet vilkår 3.2.1.1 og 3.2.1.6.

4.1.2. Landskabelige hensyn

Husdyrbrugets anlæg ligger uden for

- Natura 2000-områder,
- naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser m.v.,
- områder med landskabelig værdi,
- uforstyrrede landskaber,
- områder med særlig geologisk værdi,
- rekreative interesseområder,
- værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer,
- kirkeomgivelser,
- kystnærhedszonen,

- lavbundsarealer,
- skovrejsningsområder,
- fredede områder,
- beskyttede naturtyper,
- standbeskyttelseslinje,
- klitfredningslinje,
- skovbyggelinje,
- sø- og åbeskyttelseslinje,
- kirkebyggelinje,
- fortidsmindelinje,
- beskyttede sten- og jorddiger.

I området ligger flere landbrugsejendomme.

Det er oplyst, at den eksisterende beplantning ved ejendommen vil blive bibeholdt. Anlægget vil derfor ikke komme til at fremstå mere synligt efter byggeriet, da bygningerne vil være skærmet af de disse læhegn ud mod Hovedvejen. Desuden er det oplyst, at staldene vil blive opført i samme materialer som de eksisterende bygninger, og de vil blive lagt i samme niveau som de eksisterende bygninger.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund, at udvidelsen ikke vil give anledning til, at det landskabelige udtryk ændres væsentligt. Der stilles fastholdelsesvilkår om at læhegnene skal bibeholdes som vist på bilag 1 og de nye bygninger skal opføres i afdæmpede farver og ikke reflekterende materialer. Af hensyn til naboerne nord for ejendommen stilles der også vilkår om, at et læhegn nord for staldene forlænges med 25 m.

4.1.3. Energiforbrug

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Lavenergibelysning, naturlig ventilation, eftersyn og rengøring af ventilatorer samt temperatursyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.

Det er oplyst, at elforbruget i nudrift ligger på ca. 231.200 kWh. I markbruget bruges der årligt 10.000 l dieselolie. Det er forventet, at elforbruget vil stige efter udvidelsen, det er oplyst, at man ved løbende reparation af ventilationsanlægget vil indsætte energibesvarende motorer samtidig med at motorerne rengøres jævnlige. Der er fokus på optimal ventilationsstyring hele året rundt, og der anvendes så vidt muligt lavenergibelysning i staldene.

Tønder Kommune har foretaget en screening af elforbruget i forhold til nøgletal fra EnergiMidt A/S. El-forbruget på Hovedvejen 24 overstiger nøgletallene, og det vurderes derfor, at der er behov for at foretage et egentligt energitjek, hvilket der er stillet vilkår om.

Der stilles desuden vilkår om, at ventilationsanlægget skal renholdes og rengøres efter behov og mindst én gang om året (vilkår 3.2.3.1), der skal føre en driftsjournal over ressourceforbrug evt. via regnskabet (vilkår 3.2.3.2) og der skal foretages en gennemgang af bedriften ved energikon-sulent, for at sikre den bedst mulige udnyttelse af ressourcerne (vilkår

3.2.3.3), samt at der skal skiftes til lavenergilysstofrør i stalde og lader, når de eksisterende er udtjente og senest med udgangen af år 2017 (vilkår 3.2.3.4).

På den baggrund vurderer vi, at der anvendes BAT med hensyn til energibesparende foranstaltninger.

4.1.4. Vandforbrug

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Iblødsætning af staldene inden vask, vask med højtryksrensere, brug af drikkebrug til opsamling af vandspild samt daglig inspektion og reparation af eventuelle lækager.

Det er oplyst at der anvendes drikkenipler i fodertrugene. Staldene sættes i blød før vask, hvorefter stalden vaskes med højtryksrensere med koldt vand.

Der er installeret overbrusningsanlæg i stalden til at køle grisene i varme perioder. Også her vil der være fokus på den rette indstilling af anlægget. Vandforbruget tjekkes jævnlige (en gang om måneden), og hvis der utætte rør og drikkeventiler, vil de blive udskiftet straks.

Det beregnede årlige vandforbrug i efter situationen er sat til 6.901 m³ (normtallet er 5,23 m³ pr. so og 0,57 m³ pr. slagtesvin). Ejendommen forsynes med vand fra Bredebro Vandværk.

For at sikre at BAT-niveauet opnås og fastholdes, er der stillet vilkår om vedligeholdelse af drikkevandssystemer (vilkår 3.2.4.1) – og vilkår om at staldene skal sættes i blød før vask, og der skal anvendes højtryksrensere (vilkår 3.2.4.2). Vi vurderer på den baggrund, at der anvendes BAT med hensyn til vandbesparende foranstaltninger.

4.1.5. Affald

Tom emballage, papir, pap og plast opbevares i container og afhentes af Marius Pedersen hver 14. dag. Batterier, lysstofrør, glas o.l. bortskaffes via erhvervsaffaldsordningen for Tønder kommune, mens spildolie og brændstoffiltre afhændes til godkendt aftager eller til en af de kommunale genbrugspladser der kan modtage farligt erhvervsaffald.

Medicinrester afleveres på apoteket, eller medtages af dyrlægen. Kanyler og skalpeller indleveres på genbrugspladsen i kanylebokse eller medtages af dyrlægen.

Jern og metal afhændes til produkthandler.
Døde dyr afhentes 1 gang ugentligt af DAKA.

Døde dyr opbevares i container eller under kadaverkapper.

Ansøgeren skal til enhver tid efterleve reglerne i bekendtgørelsen om opbevaring af døde produktionsdyr³ samt håndtere og bortskaffe affald i overensstemmelse med kommunens regulativer. Det anses derfor ikke for nødvendigt at stille vilkår om opbevaring og bortskaffelse af døde dyr. Dog stilles der vilkår til opbevaring af farligt affald.

Under forudsætning af, at vilkårene om affaldshåndtering, egenkontrol og ressourceforbrug overholdes, vurderer vi, at der tages tilstrækkelige hensyn til omgivelserne, og at mulighederne for genanvendelse og recirkulation udnyttes.

4.1.6. Management og egenkontrol

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Træning og uddannelse af medarbejdere, registrering af vand, energiforbrug og foder, affaldsdannelse, anvendelse af handelsgødning og husdyrgødning samt udarbejdelse af gødningsplaner.

Management

Det er oplyst, at den daglige drift er tilrettelagt ud fra principperne om godt landmandsskab og ansvarlig driftsledelse, således at anlægget giver anledning til mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne. Dette søges opnået ved reduceret vand- og energiforbrug og ved reduktion af ammoniakfordampning fra staldene.

Der foretages daglige tilsyn af bedriften og løbende vedligeholdelse af anlægget. Vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Logistikken i forbindelse med fodring og håndtering af dyr er indrettet, så afstanden giver færrest mulige driftstimer.

Rengøring i og omkring bygningerne og siloer foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold. Den jævnlige rengøring og visuelle kontrol sikrer, at der ikke opstår ressourcepild eller uhygiejniske forhold.

Døde dyr fjernes dagligt fra staldene, og placeres i container eller under kadaverkappe, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.

Medicinforbruget søges minimeret ved systematisk sundhedsrådgivning med dyrlæge, og ved at følge den obligatoriske sundhedsrådgivningsaftale som er lovpligtig for større svinebesætninger. Her vurderes besætningens generelle sundhed, herudover er der diverse rådgivningsbesøg.

Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse. Medarbejderne er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilke vilkår der er stillet til driften i den forbindelse. Medarbejderne holdes ajour med nye krav og regler på regelmæssige personalemøder.

Alle medarbejdere er instrueret i forsvarlig håndtering af forurenende stoffer herunder gylle, kemikalier og brændstof. Produktionen tilrettelægges således, at belastningen af den enkelte medarbejder mindskes. Der er lavet en foreløbig beredskabsplan, så forholdsreglerne i forbindelse med uheld med gylle, diesel, kemikalier eller brand er beskrevet. Beredskabsplanen kræver dog opdatering efter de nye stalde er bygget, hvilket der vil blive stillet vilkår om. Medarbejderne er orienteret om indholdet i

beredskabsplanen, der ajourføres årligt eller når vigtige telefonnumre udskiftes.

Egenkontrol

På ejendommen er der løbende egenkontrol af produktionen.

- Alle dyr tilses minimum en gang dagligt og alle regler vedr. dyrevelfærd opfyldes.
- Staldene kontrolleres dagligt og der udføres små reparationer med det samme eller service tilkaldes.
- Markdriften søges tilrettelagt således, at udvaskningen af næringsstoffer minimeres og overfladisk afstrømning undgås.
- Der tages i videst mulig omfang hensyn til naboer i forbindelse med udspreddning af gylle.

For at kunne dokumentere at miljøgodkendelsen og lovgivningen overholdes er følgende til rådighed på kommunens forlangende:

- Foderplaner
- Produktionsrapport/effektivitetskontrol
- Mark-, gødnings- og sprøjteplaner
- Slagteriafregninger
- CHR-registreringer
- Registrering af årligt forbrug af el og vand
- Dokumentation for bortskaffelse af affald
- Beredskabsplan
- APV mappe
- 10 års beholderkontrol

Under forudsætning af, at ejendommen drives på den beskrevne måde, vurderer vi, at der anvendes BAT med hensyn til management. Det vurderes, at de hidtil førte driftsjournaler også fremadrettet er anvendelige som egenkontroller (mark- og gødningsplaner, foderplaner etc.) og der stilles derfor vilkår om, at der på ejendommen fortsat skal føres de beskrevne driftsjournaler og om, hvordan de skal fremstå.

4.2. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

4.2.1. Gødningsopbevaring og -håndtering

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT

- at tilpasse gødningsmængden arealets størrelse og afgrødernes behov,
- at udsprede gødningen umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og optag af næringsstoffer forekommer,
- at undgå at sprede gødningen, når markerne er mættet med vand, er oversvømmet, frosne eller dækket af sne,
- Ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker,
- Ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb,

- at sprede gødning så at lugtgener mindskes,
- at opbevare gyllen i stabile beholdere eller gyllelagune med låg/plastik-dække eller flydelag.

Samtlige ovenstående punkter er implementeret i dansk lov.

Både før og efter udvidelsen vil der være en gyllebeholder på ejendommen.

Gyllebeholderen er etableret i 2007 og kan rumme 5.000 m³. Beholderen har teltoverdækning og fik udført 10 års beholderkontrol i 2014.

En gang årligt tømmes gyllebeholderen, hvorved gyllebeholderen visuelt kan kontrolleres for evt. skader

Den samlede opbevaringskapacitet er på 5.000 m³ samt opbevaringskapaciteten, der er i fortankene. Fortankens kapacitet er dog ikke medregnet i kapacitetsopgørelsen.

Jf. bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, ensilage m.v. (bek. nr. 1318 af 26.11.2015) skal der være opbevaringskapacitet til 9 måneders tilførsel. Det kan beregnes, at der vil være en årlig produktion af gylle på 5.795 m³. Der kommer ingen ekstra vand til fra vask af f.eks. lastbiler eller maskiner. Da gyllebeholderen er overdækket fratrækkes den mængde regnvand, der normalt falder i gyllebeholderen og som automatisk er indregnet i gylleproduktionen (550 m³). Dette giver en samlet husdyrgødningsmængde på 5.245 m³ årligt svarende til 437 m³ pr. måned. Der er således opbevaringskapacitet til ca. 11 mdr., se bilag 3 - kapacitetsopgørelsen. Reglerne om opbevaringskapacitet er altså overholdt.

Det er oplyst, at der på ejendommen udbringes gylle med slæbeslanger eller nedfælder. Al omlastning af gylle sker med gyllevogn/lastbil med fastmonteret kran, hvor pumpen sidder på gyllevognen/lastbilen. Omlastning sker altid under opsyn, derfor vurderes det, at der ikke er stor risiko for uheld i forbindelse med utilsigtet igangsætning af pumper, spild m.m.. Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 meter bræmmer til vandløb med krav om bræmmer.

Vi vurderer at de anvendte udbringningsteknikker og opbevaring af husdyrgødningen lever op til BAT, og det er ikke nødvendigt at stille yderligere vilkår.

4.2.2. Spildevand

Spildevand fra produktionen udgøres af drikkevandsspild, tagvand samt vand fra vask af stalde. Mængden af spildevand forventes at ændre sig som det ses i tabellen nedenfor.

Drikkevandsspild og vand fra vask af stalde indgår i beregningen af husdyrgødningsmængden, der indgår ingen vand fra vask af maskiner/lastbiler, da det foregår på ansøgers anden ejendom, Skast 86.

Spildevandstyper	Nudrift (m ³ /år)	Ansøgt drift (m ³ /år)	Afledes til
Rengøringsvand, drikkevandsspild, overbrusning mv.	Ukendt	ca. 800 m ³	Gyllebeholder

Vask af maskiner (foregår på Skast 86)	0 m ³	0 m ³	-
Tagvand fra eksisterende stalde/bygninger	1.600	1.600	Dræn – nedsives
Tagvand fra ny stald	-	920	Dræn
Sanitært spildevand fra stald	-	-	-

Der er ingen sanitært spildevand (bad el. lign) i driftsbygningerne.

Vi vurderer, at spildevandsforholdene er forsvarlige.

Afledning af husspildevand, tagvand fra driftsbygninger og overfladevand til grøft eller vandløb, samt nedsivning er ikke omfattet af denne godkendelse, men kræver særskilt tilladelse. Dette vil er der stillet vilkår om. Desuden er der stillet vilkår om etablering af en vaskeplads på ejendommen, såfremt der på et senere tidspunkt skal vaskes lastbiller eller transportvogne i forbindelse med flytning af svin.

4.2.3. Transport

Hovedparten af transporterne udgøres af transporter med søer, smågrise og slagtesvin, døde dyr, husdyrgødning og foder. Transporterne med husdyrgødning og korn er sæsonbetinget, mens levering og afhentning af grise/søer sker ugentlig. Antallet af transporter forventes at ændre sig som det ses i tabellen.

Transporter	Før antal/år	Efter antal/år
Levering af foder, mineraler m.v.	20	60
Diesel/fyringsolie	6	6
Levering/afhentning af søer	0	52
Afhentning af slagtesvin	52	52
Afhentning af døde dyr	52	52
Transporter med husdyrgødning samt udbringning	150	210
Afhentning af affald	26	26
Andet/diverse	26	26
I alt	332	484

Til- og frakørsel sker ad indkørslen ud til Hovedvejen nord for ejendommen. Af hensyn til naboerne nord for Hovedvejen 24, er der stillet vilkår om, at daglige transporter til og fra ejendommen ikke må foregå på markvejen mellem Hovedvejen 24 og 26. Dog begrænses kørsel til og fra markerne ikke.

Antallet af gylletransporter og foderkørsler øges væsentligt. Ansøger har oplyst, at han tilstræber, at gylle- og foderkørsel bliver holdt på hverdage i

normal arbejdstid, men i højsæsonen vil der forekomme øget trafik på og omkring ejendommen udenfor de anførte tidspunkter. Al transport foregår ad offentlige veje, se bilag 4.

Størstedelen af arealerne ligger samlet, vest for ejendommen og med god afstand til Bredebro by. Tønder kommune vurderer derfor, at udbringning og transport af husdyrgødning ikke giver anledning til væsentlige gener.

4.2.4. Driftsforstyrrelser og uheld

Den største risiko for omgivelserne er uheld med gylle. Enten sprængning af beholder eller uheld i forbindelse med håndtering/pumpning af gylle. Endvidere kan der ske uheld ved påfyldning af dieselolie/fyringsolie. Der er indført procedurer og foretaget diverse foranstaltninger for at begrænse uheld og omfanget af eventuelle uheld:

- Gyllebeholderen er uden pumpe.
- Overpumpning af gylle sker altid under opsyn.
- Inden pumpning af gylle fra forbeholder til gyllebeholder tjekkes det, om der er plads i gyllebeholderen og elpumpen tændes ved beholder til pumpning.
- Kontakten for gyllepumpen for pumpning af gylle fra forbeholder til gyllebeholder er etableret på elpumpen, men der er en hovedafbryder i stalden (i elskabet), som slukkes efter overpumpning.
- Gyllebeholderne er omfattet af 10 års beholderkontrol.
- Al omlastning af gylle sker med gyllevogn med fastmonteret kran, hvor pumpen sidder på gyllevognen.
- Fyringsolietanken står på fast betongulv i mellembygning.

For at minimere risikoen for forurening i forbindelse med den almindelige daglige drift stilles der vilkår til opbevaring og håndtering af flydende gødning, sprøjtemidler og andre kemikalier og vilkår om alarmering af beredskabet, hvis der sker uheld.

Der er udarbejdet en foreløbig beredskabsplan, som dog kræver en opdatering når staldene er bygget og der er mere kendskab til de brandtekniske foranstaltninger. Der er på den baggrund stillet krav om opdatering af beredskabsplanen, så der sikres en effektiv standsning af og oprydning efter eventuelle uheld.

Vi vurderer at der er taget tilstrækkelige hensyn til omgivelserne ved håndtering af husdyrgødning, affald og brændstof.

4.2.5. Støj

De væsentligste støjkloder er: Støj fra transportere til og fra husdyrbruget, indblæsning af foder, brug af kompressor og fra staldventilation.

Motorerne i ventilationen kører i døgndrift. Transportere til og fra ejendommen sker primært i dagtimerne, men gyllekørsel og markarbejde kan til tider foregå i aften- og nattetimerne. I det omfang det er muligt, vil alle støjaktiviteter blive lagt indenfor normal arbejdstid.

Da husdyrbruget ligger mere end 100 meter fra nærmeste nabobeboelser, i landzone uden lokalplaner og uden for samlet bebyggelse, er der ikke

projekteret særlige tiltag for at dæmpe støjklenderne, hvilket heller ikke skønnes nødvendigt.

For at sikre de nærmeste nabobeboelser mod væsentlige støjgener stilles der dog vilkår til det maksimale bidrag til den samlede støjbelastning, vilkår 3.3.5.1.

Tønder Kommune har ikke registreret klager over støj fra husdyrbruget. Under forudsætning af, at vilkårene overholdes, vurderer vi, at der tages tilstrækkelige støjmæssige hensyn til omgivelserne.

4.2.6. Skadedyr

Fluebekæmpelse sker i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Institut for Agroøkologi. Der indsættes rovfluelarver i alle stalde både forebyggende og bekæmpende.

Det er oplyst at bekæmpelse af rotter og andre skadedyr foregår i samarbejde med en professionel skadedyrsbekæmper og efter retningslinjerne fra Institut for Agroøkologi. Husdyrbruget får desuden regelmæssigt besøg af kommunens skadedyrsbekæmper af rotter.

Det vurderes, at husdyrbruget vil sørge for god staldhygiejne, forsvarlig foderopbevaring, fjernelse af affald, foder og gødningsrester, så at skadedyrsangreb forebygges. For at fastholde dette stilles vilkår 3.3.6.1 og 3.3.6.2.

4.2.7. Kemikalier og pesticider

Sprøjtemidler opbevares aflåst i maskinladen på ejendommen. Ansøger har ikke oplyst nærmere om kemikalierummet, så det vurderes, at der skal stilles vilkår om, at kemikalierne skal opbevares på fast og tæt bund i et rum uden afløb - vilkår 3.3.7.1. Desuden bliver der stillet vilkår om hvorledes påfyldning af marksprøjten skal foregå – vilkår 3.3.7.2.

4.2.8. Olie og brændstof

Ansøger har oplyst, at der på ejendommen er opstillet en olietank på 1.200 l fra 2004.

Tanken står i mellembygningen mellem stuehuset og stalden på betongulv.

Tank nr.	Volumen	Fremstillingsår	Tank nr.	Godk. nr.
1	1.200	2004	141810	01-5828

Der opbevares ingen smøreolie på ejendommen, kun fyringsolie som vurderes at blive opbevares forsvarligt. Der stilles derfor ikke vilkår til olie- eller brændstofopbevaring.

4.2.9. Foder

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT mht. foder: Anvendelse af foderplaner tilpasset dyrenes behov, foderanalyser samt mineralblandinger med lavt fosforindhold.

Miljøstyrelsens emissionsgrænser for fosfor fra svineproduktion afhænger af staldsystemet. På baggrund af at slagtesvinene er opstaldet på drænet gulv og nogen på delvist fast gulv, samt at søerne er opstaldet på et gyllebaseret system uden strøelse skal følgende værdier anvendes:

Søer: 3,773 kg P ab dyr
 Slagtesvin: 22,3 kg P/DE ab lager

Tønder Kommune har beregnet BAT-niveauet for fosfor jf. Miljøstyrelsens vejledninger (se skema nedenfor).

Antal dyr	DE*	Max. kg P/DE* ab lager	Beregning	Max. tilladte kg P
650 søer	103,10		650 søer x 3,773 kg P ab dyr	2.452,5
6.143 slagtesvin	146,23*	22,3	146,23 DE x 22,3 kg P/DE	3.260,9
Total	249,33			5.713,4

*DE er udregnet med udgangspunkt i de faktuelle vægtintervaller.

BAT-emissionsgrænseværdien for fosfor i det aktuelle projekt er beregnet til at være 5.713,4 kg P i alt.

Det aktuelle projekt ligger ifølge ansøgningen på 5.658,43 kg P ab lager og dermed er BAT med hensyn til fosfor overholdt.

Ansøger har desuden oplyst, at der på ejendommen anvendes hjemmeblandet foder. Foderet er primært sammensat af korn, soja og mineralblandinger. Foderet er ved hjælp af foderblandinger tilpasset de enkelte dyrs aktuelle behov.

Vi vurderer, at det ansøgte lever op til BAT med hensyn til fodring og i forhold til fosfor emission. Der er derfor på nuværende tidspunkt ikke baggrund for at stille yderligere vilkår om anvendelse af BAT på foderområdet og/eller i forhold til fosfor. Dog er der ved søerne indtastet et større antal fravænnede smågrise end normen uden at mængden af foder øges. Det betyder, at der for ikke at give rabat i forhold til ammoniak emissionen vil blive stillet vilkår til søernes foder.

Ansøger har desuden valgt virkemidlet reduceret kg foder pr. kg tilvækst ved slagtesvinene, således, at der anvendes 2,80 kg FEsv i stedet for 2,85 kg FEsv for at reducere ammoniakfordampningen fra husdyrbruget. Dette er der stillet vilkår om.

4.2.10. Lys

Det er oplyst af ansøger, at der ikke er lys i staldene om natten, og at der er udendørs belysning ved stuehuset og ved kornsiloerne. Denne belysning vil som udgangspunkt heller ikke være tændt om natten.

I forhold til nabobeboelserne er de nye staldanlæg placeret i læ af de eksisterende bygninger og læhegn, hvorfor det vurderes, at naboerne ikke

vil blive generet af lys. Der stilles på den baggrund ingen vilkår i forhold til belysningen.

4.2.11. Husdyrbrugets ophør

Ved ophør af husdyrproduktionen vil der enten ske det, at ejendommen overdrages med alt indhold til en anden husdyrproducent – eller anlægget bliver tømt for dyr og gødning, og rester af kemikalier samt andet affald, maskiner og andet materiel bliver bortskaffet efter kommunens affaldsregulativ.

Følges ovenstående procedure vurderes det, at der er taget tilstrækkeligt hensyn til landskabet og forureningsfare ved ophør. Der bliver derfor stillet vilkår om at anvende den ovenfor beskrevne fremgangsmåde.

4.2.12. Ammoniak

Det generelle ammoniakreduktionskrav på anlægget.

Kravet til begrænsning af ammoniakfordampningen opfyldes ved at der bruges foderkorrektioner i foderet til slagtesvinene, og den nye slagtesvinestald etableres med delvis spaltegulv og 25-49 % fast gulv. Desuden har gyllebeholderen teltoverdækning på, hvilket der er stillet fastholdelsesvilkår om at den fortsat skal have.

Beskyttelsesniveau for ammoniak på områder omfattet af husdyrlovens § 7.

Nærmeste kategori 1 natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper inden for Natura 2000-områder, ligger ca. 4,1 km syd for anlægget. Det drejer sig om Sølsted Mose på ca. 155 ha. Sølsted Mose er udpeget bl.a. pga. forekomst af arten dyndsmerling og følgende naturtyper:

- Brundvandede søer og vandhuller (type 3160)
- Tørre dværgbuskesamfund (heder) (type 4030)
- Nedbrudt højmose med mulighed for naturlig gendannelse (type 7120)
- Hængesæk og andre kærersamfund dannet flydende i vand (7140)
- Skovbevoksede tørvemoser (91D0)

Der er foretaget en ammoniak depositionsberregning på dette område, som viser at der ingen ammoniakpåvirkning er på naturområdet fra husdyrbruget. Beliggenheden af naturområdet kan ses på bilag 5.

Nærmeste kategori 2 natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, ligger ca. 4,1 km syd/sydvest for anlægget. Det drejer sig om Grimmeshøj Mose/Grimmeshøj Nørremose. Der er foretaget en ammoniakdepositionsberregning på dette område, som viser at totaldepositionen fra husdyrbruget ikke overstiger de lovmæssige 1,0 kg N ha/år. Ligeledes er der lavet en berregning til Røgel Søndermose, beliggende 4,3 km sydøst for ejendommen. Der er, som til Grimmeshøj mose/Grimmeshøj Nørremose, ingen påvirkning med ammoniak på naturområdet fra husdyrbruget.

Nærmeste kategori 3 natur, ligger ca. 2,5 km vest/sydvest for anlægget. Kategori 3 natur omfatter øvrige ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1 eller 2. Det er bl.a. heder, moser og overdrev

omfattet af naturbeskyttelseslovens⁴ § 3 og ammoniakfølsomme skove. Der er foretaget en ammoniakdepositionsberegning på dette mose område, som viser at merdepositionen fra husdyrbruget ikke overstiger de lovmæssige 1,0 kg N ha/år.

Beskyttelsesniveauet for ammoniakdeposition er derfor overholdt.

Ammoniakdeposition på Natura 2000-områder:

Sølsted Mose er udpeget som EF-habitatområde (H89) og er dermed Natura2000-område. Sølsted Mose ligger sydøst for Bredebro. Området er en nedbrudt højmosé med spredte tørvegrave, kratskov af blandt andet birk og enkelt engarealer. Kanalerne i Sølsted Mose er i dag det sidste kendte levested for dynsmerlingen i Danmark, og den er senest blevet observeret i 2012 i forbindelse med EU-LIFE genopretningsprojektet som også Tønder Kommune har bidraget til. Det overordnede mål med genopretningsprojektet har været at genskabe større arealer med aktiv højmosé, blandt andet ved at hæve vandstanden i mosén, mindske næringsstofbelastningen og rydde store område med træer og buske.

Under afsnittet om § 7 natur (se ovenfor) er udpegningsgrundlaget nærmere gennemgået og ligeledes ammoniakdepositionen på området.

Ammoniakdepositionen fra det ansøgte projekt overholder lovgivningens krav og Tønder Kommune vurderer, at der ikke vil være en negativ påvirkning af Natura 2000 området, herunder på de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte.

Vi vurderer også, at det ansøgte projekt ikke i kumulation med andre projekter vil få negativ virkning på udpegningsgrundlaget.

Tønder Kommune konkluderer, at det efter habitatbekendtgørelsen ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering.

Ammoniakdeposition fra anlægget på områder omfattet af NBL § 3
Fra staldanlægget på Hovedvejen 24 er der forholdsvis langt til det nærmeste naturområde, der er beskyttet efter NBL § 3. Ca. 1,1 km øst for ligger det nærmeste, som er et lille vandhul. Desuden er der også i samme afstand og retning registreret en § 3 beskyttet eng.

Områderne er ikke besigtiget, og det vurderes heller ikke nødvendigt, da it-ansøgningssystemets beregninger viser, at der ikke er en merdeposition på over 1,0 kg N/ha/år på nogen af naturområderne. Merdepositionen er beregnet til 0,2 kg N/ha/år og totaldepositionen til 0,3 kg N/ha/år. Vi vurderer derfor, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområderne, som følge af udvidelsen af husdyrbruget. De § 3 beskyttede områder kan ses på bilag 6.

Ammoniakdeposition fra udbringning af husdyrgødning

Flere marker grænser direkte op til habitatvandløbet Brede Å samt andre § 3 beskyttede vandløb, kun adskilt af den dyrkningsfrie bræmme.

I forhold til de § 3 beskyttede vandløb vurderes det ikke, at udbringningen af husdyrgødning vil give anledning til påvirkning såfremt de generelle regler om den dyrkningsfrie/gødningsfrie bræmme bliver overholdt.

I øvrigt ligger markerne ikke op til ammoniakfølsomme naturområder (kat. 1 eller 2) og det vurderes på den baggrund, at udbringning af husdyrgødning ikke vil medføre en randpåvirkning på naturarealer.

4.2.13. Lugt

Der er foretaget en beregning af lugten efter henholdsvis den nye lugtvejledning⁵ og FMK-vejledningen⁶. Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger.

Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE	Beregningsmodel	Samlet ukorrigeret	Korrigeret (ansøgt drift)	korrigeret (nudrift)	Vægtet gns. afstand	Genekriterie overholdt
Byzone Bredebro	0	Ny	535,38	0	0	0	Genekriterie overholdt
Samlet bebyggelse Krogen 9 (Drengsted)	0	Ny	394,41	0	0	0	Genekriterie overholdt
Samlet bebyggelse Løgumklostervej 3 Bredebro							Genekriterie overholdt
Enkelt bolig Vollum Østermark 2	0	Ny	175,29	0	0	0	Genekriterie overholdt

Beregningen viser, at der inden for genekriteriet på 15 OU/m³ ikke ligger enkeltboliger, og at der inden for genekriteriet på 7 OU/m³ ikke ligger hverken samlet bebyggelse i landzone eller områder, der i en lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner eller lignende. Ligeledes viser beregningerne, at der inden for genekriteriet på 5 OU/m³ ikke ligger nogen byzone eller sommerhusområder.

Ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af det generelle beskyttelsesniveau. Det vil sige, at de ikke indgår i vurdering af, om der ligger enkeltboliger eller samlet bebyggelse inden for de beregnede geneafstande.

De fleste udbringningsarealer ligger hensigtsmæssigt nord for Bredebro by.

Nærmeste bolig uden landbrugspligt, der ikke ejes af ansøger, er Vollum Østermark 2, 6261 Bredebro, der ligger ca. 342 m nordøst for det nye staldanlæg.

I forbindelse med den daglige drift er det oplyst af ansøger, at der tages følgende hensyn for at begrænse lugtgenerne for omkringboende:

- Rengøring af ventilationsskakte i forbindelse med vask af staldene

- Overbrusning i stald
- Jævnlig rengøring generelt

Under forudsætning af, at disse procedurer følges vurderer vi, at der er taget tilstrækkelige hensyn til de omkringboende.

4.2.14. Støv

Ansøger har oplyst, at den største kilde til støvgenerne skønnes at være i forbindelse med høst og ved indblæsning af foder i siloerne. Inde i stalden vil der være støvgener fra dyr og håndtering af foder, men dette foregår i et lukket rum. Der er fokus på management og hygiejne generelt.

Vi vurderer på den baggrund, at de omkringboende er tilstrækkeligt sikret mod væsentlige daglige støvgener, og at støv kun i sjældne tilfælde f.eks. i forbindelse med høst vil give anledning til gener uden for ejendommen. Der stilles derfor ingen vilkår.

4.3. HUSDYRBRUGETS AREALER

Husdyrbrugets udbringningsarealer udgør i alt 200 ha, se bilag 7. Harmonikravet til en produktion på 249,33 dyreenheder udgør 178,1 ha. Harmonikravet på 1,4 DE/ha er dermed opfyldt.

4.3.1. Ejede og forpagtede arealer

Ejede udbringningsarealer:
Hovedvejen 24, 6261 Bredebro
Sdr. Vollum 5, 6261 Bredebro
Skast 86, 6261 Bredebro

Forpagtede udbringningsarealer
Der er forpagtet jord af:

- Mikkel Clausen, Svanstrupholmvej 9, 6261 Bredebro
- Laust Andersen, Skast 73, 6261 Bredebro
- Hans Asger Larsen, Hovedvejen 26, 6261 Bredebro
- Sønder Skast Kirke, Vesterende 31, 6261 Bredebro
- Kirsten Tychsen, Løgumklostervej 28, 6261 Bredebro
- Søren D. Clausen, Svanstup 5, 6261 Bredebro

4.3.2. Aftalearealer

Der indgår ingen aftale arealer i miljøgodkendelsen.

4.3.3. Anden afsætning af husdyrgødning

Der indgår ingen afsætning til biogasanlæg i miljøgodkendelsen.

4.4. BESKYTTEDE NATURTYPER OG ARTER

4.4.1. Bilag I -arter

Husdyrbruget råder over en enkelt mark (mark 1-0: 11,3 ha) i fuglebeskyttelsesområde F69 (Kogsbøl og Skast Mose). Marken er i forvejen og vil fremover være almindelig landbrugsjord i omdrift. Den rummer ikke § 3 beskyttet natur.

Kogsbøl og Skast Mose er en nedbrudt højmose under tilgroning på ca. 560 ha. Mosen gror til dels på grund af, at den drænes via kanaler og grøfter og dels på grund af øget kvælstofbelastning. De lysåbne arealer er næsten forsvundet i mosen, selv om den tidligere er blevet plejet ved rydning og afgræsning. Udpegningsgrundlaget for Kogsbøl og Skast Mose er ynglende rørhøg, hedeheg, tinksmed, sortterne og mosehornugle som tidligere alle har ynglet i mosen, men kun rørhøg og hedeheg findes med sikkerhed stadig i mosen. Derudover findes der havørn og traner i mosen, men de er ikke med på udpegningsgrundlaget for dette område.

Tinksmeden har tidligere været en udbredt ynglefugl i de jyske hedemoser, men i takt med hedeopdyrkningen og tilgroning af moserne, forsvandt ynglebiotoperne. I dag findes yngleparrene også næsten udelukkende på fredede eller beskyttede, større hedeområder. Der er ca. 120 ynglende par i Danmark, hvoraf kun ganske få yngler i Sønderjylland. Tinksmeden er derfor også vurderet til at have ugunstig bevaringsstatus og er opført på den danske rødliste som sårbar.

Sortternen har været i tilbagegang i mange år og har nu sit sidste ynglested i Sønderjylland i Hasberg sø som ligger i udkanten af Tøndermarsken. Den yngler på høj vegetation på våde enge eller i søer og moser, hvor den er beskyttet mod prædatorer. Dræning, gødsning og tilgroning af dens levesteder anses for at være nogle af de væsentligste faktorer bag tilbagegangen. Sortternen er opført på den danske rødliste som truet og den har ugunstig bevaringsstatus.

Rørhøgen yngler spredt i hele Tønder Kommune med Tøndermarsken som en af landet vigtigste lokaliteter. Rørhøgen har næsten været udryddet i Danmark, men er nu stabil med ca. 650 ynglende par på landsplan. Den yngler i rørskove ved søer og våde enge og fouragerer på enge og marker. Den største grund til at rørhøgen næsten blev udryddet var afvanding, dræning og opdyrkning af vådområder og engarealer. På nuværende tidspunkt er rørhøgen vurderet til at have gunstig bevaringsstatus, men ønsker man at forbedre vilkårene for den, skal der reetableres vådområder som tidligere er blevet drænet og opdyrket.

Hedeheg er en meget sjælden ynglefugl i Danmark med en total bestand på ca. 40 par, hvor hovedparten yngler i Sydvestjylland. Ballum Enge er den vigtigste danske ynglelokalitet med 8-10 par (Basisanalysen 2006). Hedehegen yngler før i moser og engområder, men findes nu næsten udelukkende i vinterafgrøder. Den er afhængig af store åbne enge og heder til fødesøgning. Bevaringsstatus vurderes som ugunstig og den er opført på den danske rødliste som truet. Den største trussel er drab af unger i forbindelse med høst med mejetærsker.

Mosehornugle er en meget sjælden ynglefugl, der ikke yngler i Danmark hvert år. Den yngler på strandenge og ådale med lav vegetation samt mose- og hedeområder. Den fouragerer på store åbne heder, moser eller strandenge. Reden placeres på jorden, ofte i en fordybning, og som regel i højt græs eller nær småbuske. Den danske bestand er aftaget gennem de senere, den har ugunstig bevaringsstatus og er opført som truet på den danske rødliste. Tilbagegangen skyldes hovedsageligt tilgroning samt manglende eller for intensiv græsning af leveområderne.

Der opfordres til at være ekstra opmærksom på reder og fugleunger i marken, fra især mosehornuglen på græs- og engarealerne i området omkring mosen, samt hedehegen der tillige yngler i vinterafgrøder. Hedehegen er en af Danmarks mest sjældne rovfugle. Der kører et landsdækkende projekt, Projekt Hedeheg, for at øge opmærksomheden og beskytte ynglepladserne i marken. Tønder Kommune opfordrer derfor til, at du, hvis du opdager ynglende hedehege på arealerne, kontakter Tønder Kommunes miljøafdeling eller Dansk Ornitologisk Forening.

Vi vurderer, at projektet ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget og at der ikke er behov for at stille særlige vilkår til driften af marken, men der opfordres til ekstra opmærksomhed på reder og fugleunger i i marken samt til en vildt- og fuglevenlig markdrift. En vildt – og fuglevenlig markdrift vil sige, at der i marken køres fra den ene ende ned til den anden, så dyrene jages ud af marken, frem for at lukke dem inde.

4.4.2. Bilag IV-arter

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række dyre- og plantearter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

I det følgende vurderes forekomsten af en række arter, hvor projektområdet ligger inden for eller i nærheden af artens naturlige udbredelsesområde.

På hjemmesiden www.naturdata.dk fremgår det også, at bl.a. Naturstyrelsen har observeret forskellige arter i projektområdet.

I området ved Hjerpsted Bakkeø, kystområdet ved Ballum, Skast og Kogsbøl Mose, Ballum enge og ind mod Bredebro kan der potentielt forekomme: Snæbel, odder, flagermus, løgfrø, spidssnudet frø, markfirben og ulv.

Snæbel

Snæblen findes kun i Danmark, og dens udbredelse er begrænset til Vadehavsområdet og de åer der løber ud i Vadehavet. I Tønder Kommune findes snæblen i Vidå (inkl. Sønderå, Grønå og Arnå) og Brede Å systemerne, samt en lille bestand i Brøns Å. Snæblen foretrækker de nedre og mellemste dele af vandløbssystemerne med fast bund og god strøm samt forekomst af sten/grus og vintergrønne planter. Den gyder sidst i november til begyndelsen af december, og æggene sætter sig fast på planter eller på stenbunden. Efter klækningen driver larverne passivt med strømmen og når efter en tid stillestående vandområder, hvor de opholder sig en tid

inden de er klar til at drive ud i Vadehavet. De største trusler for snæblen er A) Spærringer: Da snæblen ikke er i stand til at springe højt eller svømme igennem fisketrapper. B) Vandløbsreguleringer: Snæblen gyder på vandløbsstrækninger, der slynger sig naturligt. C) Forurening: Okker kan blive udvasket og tilstoppe æggene, så disse ikke kan få tilstrækkeligt med ilt. D) Afvanding og inddigning, der forhindrer dannelse af lavvandede opvækstområder for ynglen.

Arealerne afvander overvejende til Brede Å, men da terrænet ikke er skrånende, vurderes det at den allerede gældende 2 m bræmme omkring § 3 vandløbene, er tilstrækkeligt til at hindre tilførsel af okker og næringsstoffer, der kunne påvirke snæblen.

Odder

Odderen er nu udbredt i større vandløb og søer i hele Tønder Kommune, herunder Vidå, Brede Å og Brøns Å -systemerne. Odderen er territoriehævdende og kræver op til 10 km vandløbslængde, med relativt uforstyrrede krat, rørskovsområder e.l. til yngleområde og skjulested. Den har brug for mindre vandløb og grøfter til vandringer mellem fødesøgningsområderne og spredning. De største trusler for odderen er trafikdrab, hårdhændet vedligeholdelse af vandløb samt forstyrrelser på ynglestedet.

Det forventes at odderen forekommer i projektområdet, og at den benytter de mindre vandløb og grøfter til vandringer. Driften af arealerne der grænser op til Brede Å ændres ikke, og det vurderes derfor, at projektet ikke vil påvirke odderen og dens leveforhold væsentligt.

Flagermus

Alle danske arter af flagermus er udpeget som bilag IV arter. Flagermus er udbredt over hele kommunen. De overnatter oftest i huse og hule træer i nærheden af skove. Hvor de finder føde, afhænger af arten. Det kan bl.a. være over søer og åer, hvor flagermusene æder insekter som de fanger over vandoverfladen, i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn. Arealerne kan tænkes at indgå i nogle arters fødesøgningsområder, men det vurderes, at der ikke vil være negative påvirkninger, da projektet ikke omfatter nedrivning af bygninger eller fældning af hule træer.

Løgfrø

Løgfrøen er i tilbagegang og spredt til sjældent forekommende i Danmark. I det vestlige Sønderjylland er der en kernebestand på Hjerpsted bakkeø, og den er fundet adskillige gange ved Sejerslev, Ballum, Skast og Bredebro. Den er også fundet i vandhuller vest for Abild og på Jejsing Bakkeø, samt i det midt-østlige Sønderjylland. Løgfrøen foretrækker lysåbne klarvandede vandhuller, med lavvandede partier og gerne med vandplanter. Uden for ynglevandhullet opholder den sig især på arealer med løs, sandet jord, hvor der er bare sand- eller muldflader, hvor den kan grave sig ned. Den kan fjerne sig op til ca. 500 m fra ynglevandhullet.

Trusler mod løgfrøene er ødelæggelse af yngleområder i form af opfyldning eller tilgroning af vandhuller, udtørring, skygning, forurening samt udsætning af fisk, krebs eller ænder. Intensiv dyrkning i form af pløjning, harvning og høst med tunge landbrugsmaskiner vil ligeledes kunne påvirke løgfrøen negativt.

Projektområdet ligger i et område hvor der sandsynligvis forekommer løgfrø. Det vurderes at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt, såfremt den lovpligtige 2 m dyrknings- og

gødningsfrie bræmme holdes. De § 3 beskyttede vandhullerne, hvor bræmmerne skal være omkring er vandhul A og B, se bilag 7.

Spidssnudet frø

Spidssnudet frø er almindeligt udbredt over det meste af landet, inklusive i Sønderjylland. Den findes i større eller mindre vandhuller i engområder, moser, dyrkede marker og skovbevoksede områder. På denne baggrund vurderes det som sandsynligt, at arten forekommer i søerne grænsende op til udbringningsarealerne. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullerne gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne. Det vurderes på den baggrund, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt, såfremt den lovpligtige 2 m dyrknings- og gødningsfrie bræmme overholdes. De § 3 beskyttede vandhuller, hvor bræmmerne skal være omkring er vandhul A og B, se bilag 7.

Markfirben

Markfirbenet er udbredt pletvist over det meste af landet. Markfirbenet træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være heder, klitter, overdrev, råstofgrave, stengærder og på vej- eller jernbaneskrånninger. Inden for arealerne vurderes der ikke at være potentielle levesteder af ovennævnte type og projektet vurderes ikke at påvirke markfirbenet.

Ulv

Efter næsten 200 års fravær, er ulven genindvandret til Danmark og der er observeret flere siden 2012. I Tønder Kommune er der i 2013 observeret ulv flere steder øst for Skærbæk, ved Skast mose og ved Jejsing, så den formodes at kunne forekomme i hele kommunen. Ulven har brug for store sammenhængende naturområder hvor den kan skjule sig, især når den skal opfostre unger, og med godt med vildt. Ulven kan tilbageligg mange km og det vides ikke om der er tale om omstrejfende ulve eller om der er tale om ulve der har slået sig ned, men der er ikke observeret unger i området.

Andre udvalgte arter tilknyttet vandhuller.

Potentielt vil der kunne forekomme arter som grøn frø, lille vandsalamander og skrubtudse, der ikke er opført på Habitatdirektivets Bilag IV, men som er fredede herhjemme. For disse arter gælder de samme betragtninger, som nævnt under padderne ovenfor.

Vi vurderer, at husdyrprojektet ikke vil påvirke bilag IV arter og andre fredede arter væsentligt.

4.5. NITRAT OG FOSFOR

4.5.1. Nitrat og fosfor til vandløb og søer

Arealerne afvander hovedsageligt via Brede Å til Vadehavet.

Brede Å er udpeget som EF-habitatområde H86. Habitatområdet omfatter hele Brede Å fra sammenløbet af Lobæk og Smedebæk til Ballum Sluse. Habitatområdet omfatter kun selve vandløbet. Udpegningsgrundlaget er bæklampret, flodlampret, snæbel og vandløb med vandplanter.

Hele habitatområdet er levested for snæblen, som er påvist indtil Løgumgårde. Området er også levested for flodlampret, som er påvist i vandløbs-systemets øvre ende (Skallebæk). Bæklampret synes fra udløbet og ca. 8 km ind, samt syd for Åved plantage. Belastning af vandløbet med næringsstoffer synes ikke at påvirke arterne afgørende. Den manglende reproduktion for snæblen skyldes sandsynligvis primært fraværet af lave, vinteroversvømmede arealer, hvor larverne kan vokse til. Gensnoning af strækningen ved Løgumkloster har muligvis forbedret snæblens gydemuligheder.

Det er især okker og de fysiske forhold i vandløbene der har betydning for miljøtilstanden, men projektet omfatter ingen ændringer, der har betydning for vandløbene, hverken dræning eller af de fysiske forhold.

Ingen af projektets udbringningsarealer grænser op til vandløb med en hældning på over 6 grader mod den øverste kant af vandløb. Flere af projektets udbringningsarealer grænser dog op til habitatvandløb og mindre § 3 beskyttede vandløb. Udbringningsarealerne vurderes ikke at være særligt sårbare med hensyn til afstrømning af fosfor, da ingen af arealerne har en terrænhældning på over 6 grader mod vandløb.

Vi vurderer på den baggrund, at det ansøgte husdyrbrugsprojekt ikke vil få væsentlig virkning på vandløb og søer.

4.5.2. Nitrat til Vadehavet

Den danske del af Vadehavet modtager årligt ca. 9100 tons nitrat fra land, hvoraf en stor del stammer fra landbruget. Den danske del af Vadehavet er delt op i 4 Dyb, som hver har sit delopland. Tønder Kommune afvander til 3 af disse Dyb: Lister Dyb, Juvre Dyb og Knude Dyb.

Vadehavets udpegninger

Vadehavet har følgende udpegninger:

- EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 57 (Vadehavet)
- EF-habitatområde nr. 78 (Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde).
- Ramsarområde nr. 27 (Vadehavet).

Udpegningsgrundlag for EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 57 er følgende:

Ynglefugle:

• Bramgås	• Klyde	• Sandterne
• Havørn	• Hjejle	• Splitterne
• Blå kærhøg	• Lille kobbersnepe	• Fjordterne
• Mosehornugle	• Dværgrmåge	• Havterne
• Blåhals	• Hvidbrystet præstekrave	• Dværgrterne
• Vandrefalk	• Almindelig ryle	

Trækfugle:

• Kortnæbbet gås	• Kikand	• Strandskade
• Grågås	• Spidsand	• Stor regnspove
• Mørkbuget knortegås	• Skeand	• Rødben
• Lysbuget knortegås	• Ederfugl	• Hvidklire

- Gravand
- Sortand
- Islandsk ryle
- Pipeand
- Strandhjejle
- Sandløber

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområde nr. 78 er følgende:

Dyrearter:

- Havlampret
- Stavsild
- Odder
- Bæklampret
- Laks
- Gråsæl
- Flodlampret
- Snæbel
- Spættet sæl

Naturtyper:

- Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
- Flodmundinger
- Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
- Kystlaguner og strandsøer
- Større lavvandede bugter og vige
- Rev
- Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter
- Vadegræssamfund
- Strandenge
- Forstrand og begyndende klitdannelser
- Hvide klitter og vandremiler
- Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit), Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
- Kystklitter med havtorn
- Kystklitter med gråris
- Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter
- Fugtige klitlavninger
- Indlandsklitter med lyng og visse indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene
- Næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
- Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
- Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks Brunvandede søer og vandhuller
- Vandløb med vandplanter
- Våde dværgbusksamfund med klokkelyng
- Tørre dværgbusksamfund (heder)
- Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (vigtige orkide-lokaliteter)
- Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
- Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv
- Rigkær
- Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
- Skovbevoksede tørvemoser

Baggrunden for vadehavsområdets status som Ramsarområde er dets funktion som det mest betydningsfulde opholdsområde for især svømmeænder og vadefugle i Danmark. Desuden findes et meget vigtigt fælde- og overvintringsområde for flere andefugle, herunder sortand i området.

Beskyttelsesniveau

Vand- og naturplanerne er vedtaget. Vandplanerne indeholder imidlertid ingen indsatskrav i forhold til Vadehavet, indsatsen er udskudt og det er kun de generelle virkemidler, der skal reducere udledningen af næringsstoffer. Vandplanerne vil derfor ikke i sig selv kunne lægges til grund for at skærpe beskyttelsesniveauet.

Hvis udbringningsarealer ligger inden for områder der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3, er der krav om, at nitratudvaskningen fra udbringningsarealerne skal begrænses ved at nedsætte husdyrtrykket og/eller ved at nedsætte nitratudvaskningen fra rodzonen ved hjælp af f.eks. ekstra efterafgrøder eller nedsat kvælstofnorm.

Nitratklasserne er udpeget baggrund af, hvilke Natura 2000 vandområder, der er særligt sårbare overfor kvælstofudledning samt hvilke afstrømningsoplande, der pga. nedsat nitratreduktionspotentiale er i størst risiko for at belaste et Natura 2000 vandområde med udvasket nitrat fra udbringningsarealerne.

Ejendommen har arealer, der ligger i oplandet til Lister Dyb. Alle arealer ligger uden for nitratklasser. Da ingen af projektets udbringningsarealer ligger inden for nitratklasser, er der ingen krav om reduceret husdyrtryk.

Afskæringskriterier

Miljøstyrelsen har fastlagt afskæringskriterier for skadevirkning af nitratudvaskning til overfladevande. Afskæringskriterierne kan ses her:

<http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx>.

Afskæringskriterierne punkter er gennemgået i det nedenstående for husdyrbrugets arealer i de forskellige oplande til Vadehavet. Punkt 2b er ikke relevant for Vadehavet, da det ikke er karakteriseret som et lukket bassin eller som et meget lidt eutrofieret vandområde.

Arealer i oplandet til Lister Dyb

Pkt. 1: Husdyrbruget i kumulation med andre planer og projekter
Da dyretrykket har været stigende i oplandet til Lister Dyb med 3,2 % fra 2007 til 2015 jf. statsforvaltningens oversigt, må udvaskningen ikke overstige den mængde kvælstof, der udvaskes fra et planteavlsbrug.

I den indsendte ansøgning (78952) er der en beregning, hvor det kan ses, hvordan udvaskningen ville være, hvis der udelukkende var anvendt handelsgødning svarende til et planteavlsbrug. Denne beregning viser en udvaskning på 70,4 kg N/ha. Udvidelsen på denne ejendom giver en udvaskning på 70,3 kg N/ha. Dette er under udvaskningen fra et planteavlsbrug. Udvaskningen er reduceret gennem følgende tiltag 15 % ekstra efterafgrøder, hvilket der er stillet vilkår om.

Ansøger har ønsket at få flere valgmuligheder i forhold til arealdriften. Der er derfor indsendt 2 alternative scenarier.

- 1) Fiktiv skema nr. 91809, hvor der er anvendt virkemidlet 7 % ekstra efterafgrøder og reduceret kvælstofnorm med 6 %, i stedet for de 15 % ekstra efterafgrøder.

- 2) Fiktiv skema nr. 91803, hvor der er anvendt 3 % ekstra efterafgrøder samt reduceret kvælstofnorm med 7 %. Her er dyretrykke på arealerne kun 1,11 DE/ha.

Ansøger får hermed mulighed for at vælge mellem de forskellige scenarier.

Tønder Kommune har ikke kendskab til andre nye kilder, der ikke stammer fra husdyrproduktionen, der har betydet en stigning i nitratudvaskningen i oplandet til Lister Dyb.

På den baggrund vurderer vi, at nitratudvaskningen, fra husdyrbruget og fra andre planer og projekter, ikke er væsentlig for miljøtilstanden i dybet.

Pkt. 2a: Husdyrbruget i sig selv

Det enkelte husdyrbrug må ikke bidrage med mere end 5 % af den samlede nitratudvaskningen til Lister Dyb, der er 1.727 ton N pr. år. Dvs. det enkelte husdyrbrug ikke må udlede over 86,35 ton N pr. år, som svarer til de 5 %.

Ansøgningsskemaets beregninger viser, at den samlede mængde kvælstof, der udbringes på husdyrbrugets arealer er 25,4 ton i ansøgt drift. Afskæringskriteriet for det enkelte husdyrbrug er dermed overholdt.

Det kan dermed konkluderes, at projektet ikke medfører en skadevirkning på overfladevande, herunder på Natura 2000-områder (yngle- og rasteområder for beskyttede arter).

4.5.3. Nitrat til grundvand

Husdyrlovgivningens beskyttelsesniveau i forhold til nitratudvaskningen til grundvand er rettet mod arealer beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder.

For områder der er udpeget som nitratfølsomme kan der være 3 situationer:

Situation 1: Der er foretaget zonerings (statslig kortlægning) af området samt udarbejdet en indsatsplan for området.

Situation 2: Der er hverken foretaget zonerings (statslig kortlægning) af området eller udarbejdet en indsatsplan for området.

Situation 3: Der er foretaget zonerings (statslig kortlægning) af området, men ikke udarbejdet en indsatsplan for området.

Husdyrbrugets udbringingsarealer er omfattet af situation 3. Her gælder det at:

Situation 3

- Udvasningen af nitrat må ikke stige hvis udvasningen overstiger 50 mg nitrat pr. liter i efter-situationen.
- Der skal vurderes konkret, om der skal stilles vilkår af hensyn til grundvandsbeskyttelsen.
- Udvasningen kan dog ikke skærpes i forhold til udvasningen fra et planteavlsbrug.

Ingen udbringningsarealer ligger inden for, hvad der betegnes som nitratfølsomme indvindingsområder, se bilag 8.

Arealer, der ikke ligger i nitratfølsomt indvindingsopland, vurderes at være robuste i forhold til nitratudvaskning. Vi vurderer, at godkendelsen med de stillede vilkår sikrer grundvandsinteresserne.

4.5.4. Fosfor til Vadehavet

Beskyttelsesniveauet (krav til fosforoverskud) i forhold til fosforoverskud gælder for arealer, der ligger inden for områder, der er udpeget som fosforklasse 1, 2 eller 3. Derudover må fosforudledningen af arealerne ikke overstige det niveau, som fremkommer ved maksimalt lovligt harmonitryk.

Vadehavet er, især på baggrund af de fysiske forhold, vurderet til at tilhøre de mindre fosforfølsomme Natura 2000 vandområder. Derfor er størstedelen af arealerne i oplandet til Vadehavet udpeget som fosforklasse 0 og her gælder som udgangspunkt de generelle harmonikrav.

Ingen af husdyrbrugets arealer er beliggende i fosforklasse, og det beregnede fosforoverskud overstiger ikke det overskud, der kan beregnes ved fuldt harmonitryk, hvilket betyder, at kravet til fosforoverskud på arealerne er overholdt. Fosforoverskuddet er beregnet til 13,4 kg P/ha/år og ved fuldt harmonitryk er det beregnet til 15,5 kg P/ha/år.

Tønder Kommune finder ikke, at beskyttelsesniveauet i forhold til fosforoverskud skal skærpes, når det generelle fosforoverskud, beregnet i it-ansøgningssystemet, er overholdt. Dette er i overensstemmelse med NMKNs afgørelser på området.

Arealerne omfatter ikke områder, der skråner i en sådan grad mod vandløb, at der er risiko for direkte belastning af Vadehavet gennem overfladeafstrømning af husdyrgødning.

Husdyrlovgivningens regulering af fosforudledningen til Vadehavet bygger på nyeste viden.

Sammenfattende vurderer vi, at projektet ikke gennem fosfortab fra arealerne vil kunne påvirke de arter og naturtyper, der indgår i udpegningsgrundlaget for Vadehavet.

4.6. ALTERNATIVE MULIGHEDER

Vi vurderer, at husdyrbruget kan miljøgodkendes på baggrund af oplysninger om ønsket indretning og drift, derfor er der ikke brug for alternativer.

5 HØRINGER

Nabo- og partshøring

Tønder Kommune vurderer, at dem som skal partshøres i sagen er ansøger, ejere af jord der er med i projektet og ejere/lejere af bebyggelse der ligger inden for lugtkonsekvenszonen på 685 meter. De har derfor modtaget et brev om projektet og fået mulighed for at sende bemærkninger ind.

I forbindelse med partshøringen er der indkommet bemærkninger. Bemærkningerne gav anledning til et ekstra vilkår vedr. transporter til og fra ejendommen, der begrænser brugen af markvejen til staldene. Dog begrænses trafik i forbindelse med markarbejde ikke. Naboerne bemærkede også, at de ønskede mere beplantning foran den nye stald, hvilket har givet anledning til et vilkår om forlængelse af et eksisterende læhegn med 25 m, den først kommende plantesæson efter at den nye drægtighedsstald er bygget.

Bemærkningerne og de to ekstra vilkår har ikke givet anledning til, at sagen har været i fornyet høring, da staldbyggeriet mm. ikke er blevet væsentligt ændret.

6 KLAGEVEJLEDNING

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest fredag den 17. februar 2017.

Du kan vælge at få denne afgørelse prøvet ved domstolen. Retssagen skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag afgørelsen er meddelt.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte, at ændre vilkårene i tilladelsen eller helt at ophæve tilladelsen. Hvis tilladelsen udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

7

BILAG

Bilag 1: Situationsplan

Bilag 2: Ansøgningsskema 78952, vers. 6 (kan fås ved henvendelse til kommunen)

Bilag 3: Kapacitetsopgørelse

Bilag 4: Transportveje

Bilag 5: Natur omfattet af HBL § 7

Bilag 6: Natur omfattet af NBL § 3

Bilag 7: Udbringningsarealer

Bilag 8: Nitratfølsomme indvindingsområder

8 REFERENCER

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 868 af 3/7 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

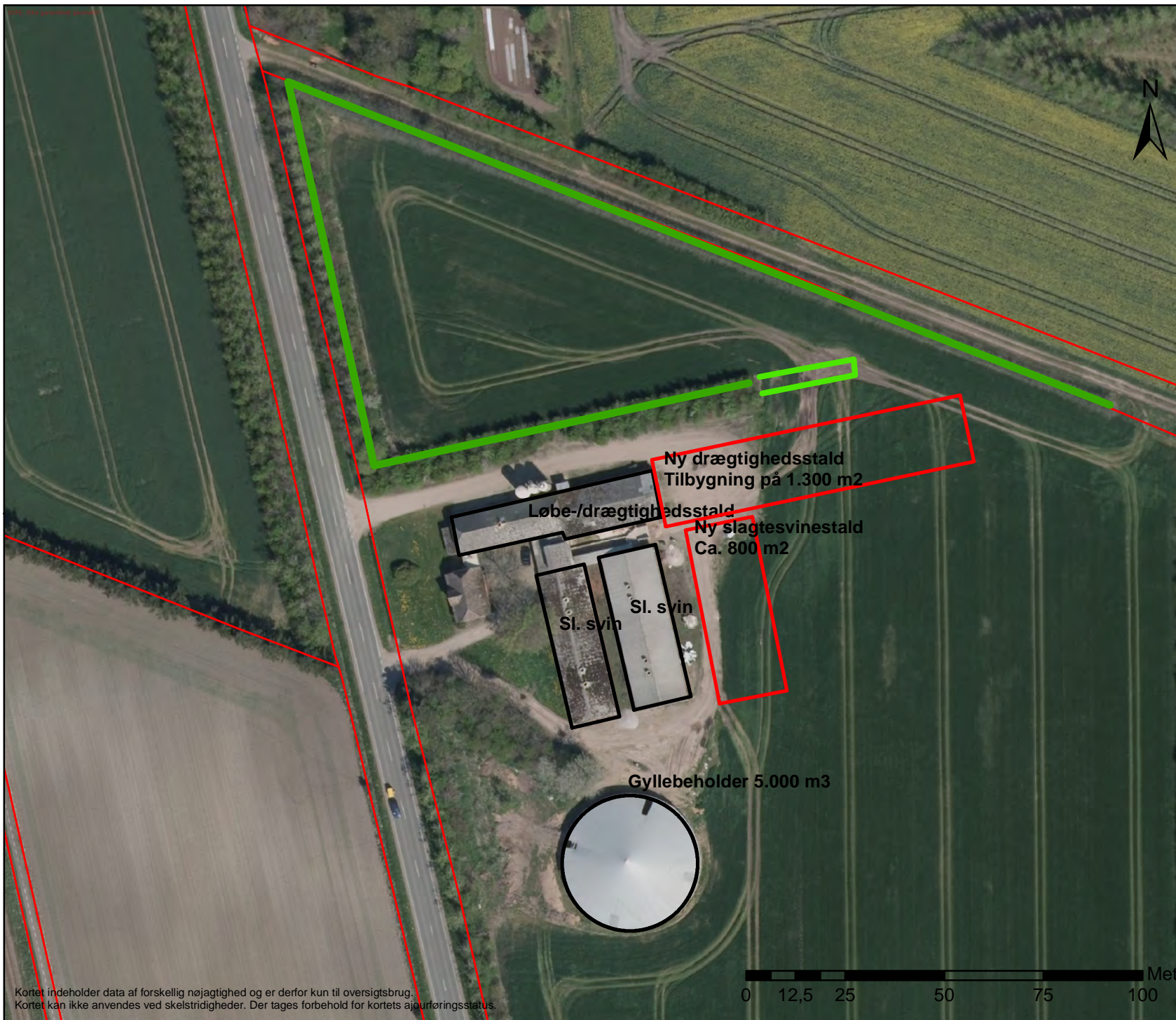
² Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, nr. 408 af 1. maj 2007

³ Bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr nr. 558 af 1. juni 2011

⁴ Lovbekendtgørelse nr. 951 af 3/7 2013 om naturbeskyttelse med seneste ændringer.

⁵ Vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug

⁶ Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, udgivet af FMK, 2. udgave

Biag 1: Situationsplan

Hovedvejen 24,
6261 Bredebro

 Eksisterende læhegn

 Forlængelse af læhegn 25 m

Tønder Kommune
Miljø og Natur
Kongevej 57,
6270 Tønder

Tlf.: 74 92 92 92 Fax: 74 92 96 81

Erklæring om opbevaringskapacitet

Undertegnede ejer indestår for rigtigheden af nedenstående oplysninger om den nuværende og ansøgte opbevaringskapacitet:

Ejer: Allan Grue

Adresse: Hovedvejen 24

Kommune: Tønder kommune

På baggrund af oplysninger fra ejer/forpagter om bedriften samt en faglig vurdering heraf og beregninger udført efter gældende normer og regler, attesterer undertegnede konsulent herved, at ejendommens opbevaringskapacitet efter udvidelsen er tilstrækkelig i henhold til gældende lov.

Beregning af produktion af gylle

	Ton pr. årsvin	Ton i alt
650 søer (minus diegivende søer)		
Løbe (4,05 m ³)=878		
Drægtige (4,76 m ³) =2061		
6.143 sl.svin (0,5*0,93)=2856		
Minus pga overdækning		550
		<u>5.245 m³</u>

Opbevaringskapacitet af gylle

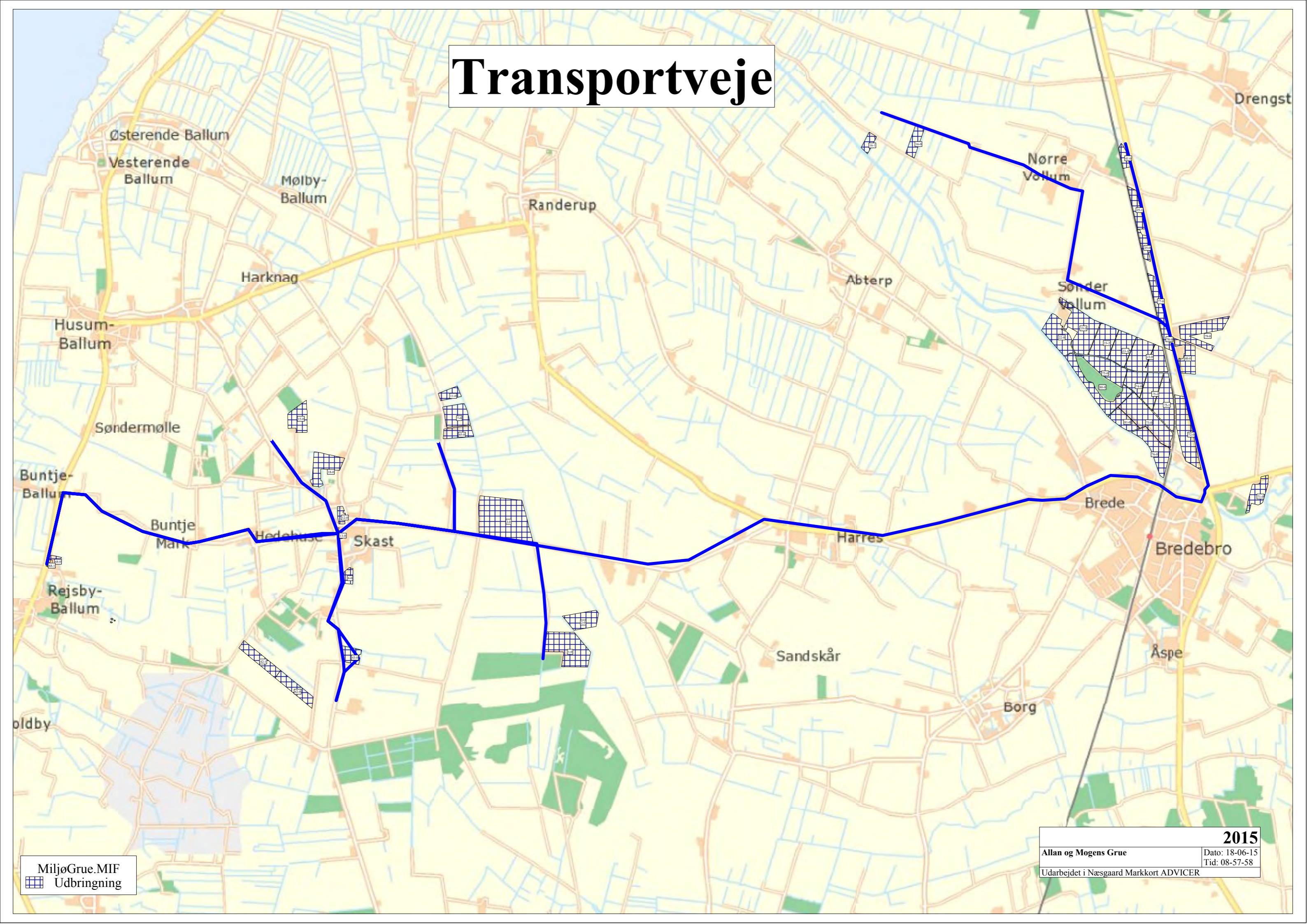
	Beholder str.
gyllebeholder	5.000 m ³
I alt	<u>5.000 m³,</u>

Beregningen er udført af:

Dato:

Underskrift/stempel:

Transportveje

MiljøGrue.MIF
Udbringning

2015
Allan og Mogens Grue
Dato: 18-06-15
Tid: 08-57-58
Udarbejdet i Næsgaard Markkort ADVICER

Bilag 5: Natur omfattet af HBL § 7

**Hovedvejen 24,
6261 Bredebro**

Signatur

Ny §7 områder

Kategori

- 1
- 2
- 3

Tønder Kommune
Miljø og Natur
Wegners Plads 2,
6270 Tønder

Tlf.: 74 92 92 92 Fax: 74 92 96 81

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til overblik. Kortet kan ikke anvendes ved skelstridigheder. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Bilag 6: Natur omfattet af NBL § 3

**Hovedvejen 24,
6261 Bredebro**

Signatur

 Udbringningsarealer

- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Strandeng
- Sø

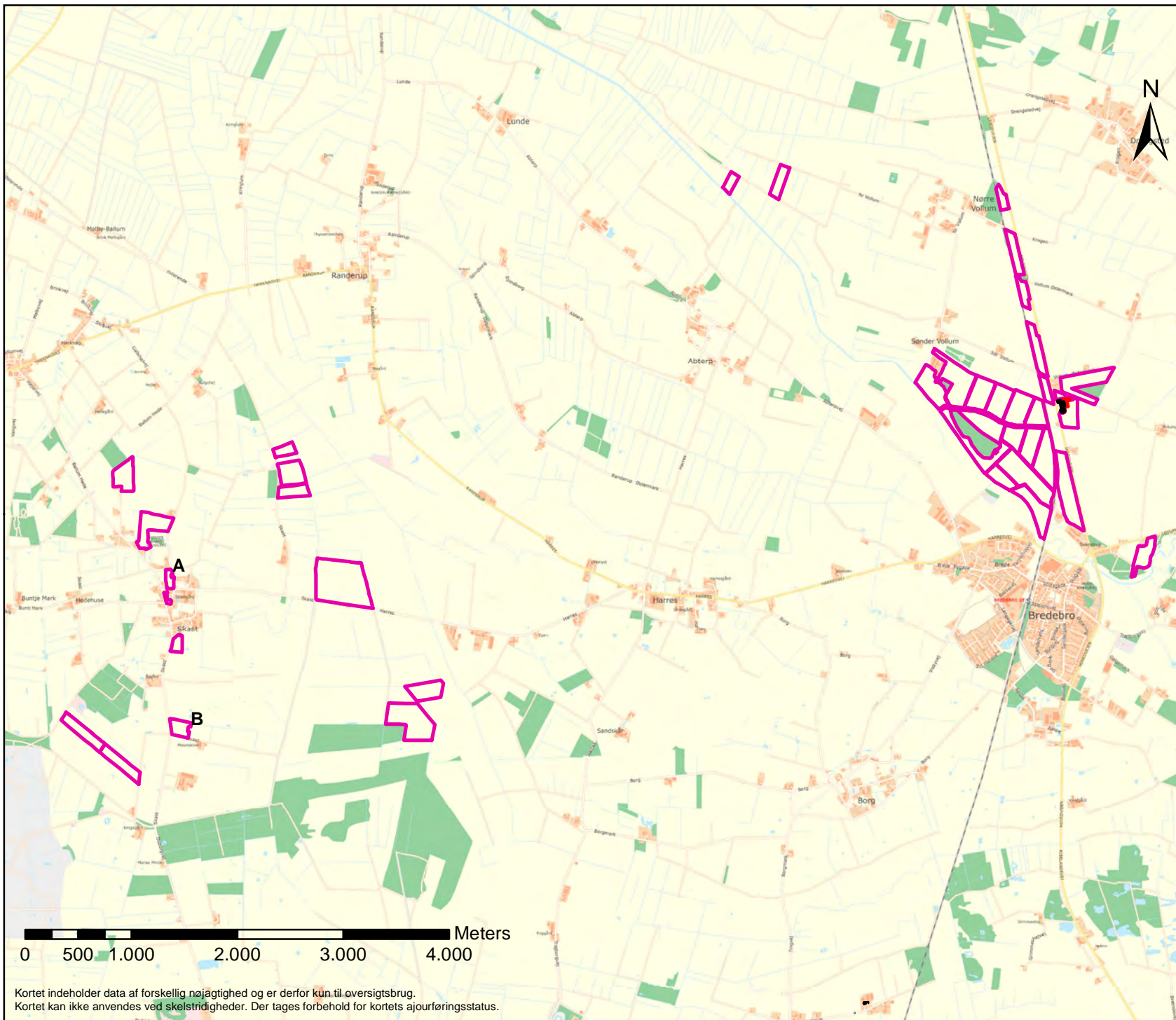

Tønder Kommune
Miljø og Natur
Wegners Plads 2,
6270 Tønder

Tlf.: 74 92 92 92 Fax: 74 92 96 81

0 120 240 480 720 960 Meters

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til overblik. Kortet kan ikke anvendes ved skælnedigheder. Der tages forbehold for kortets ajourføringstatus.

Bilag 7: Udbringningsarealer

Hovedvejen 24,
6261 Bredebro

Signatur

 Udbringningsarealer

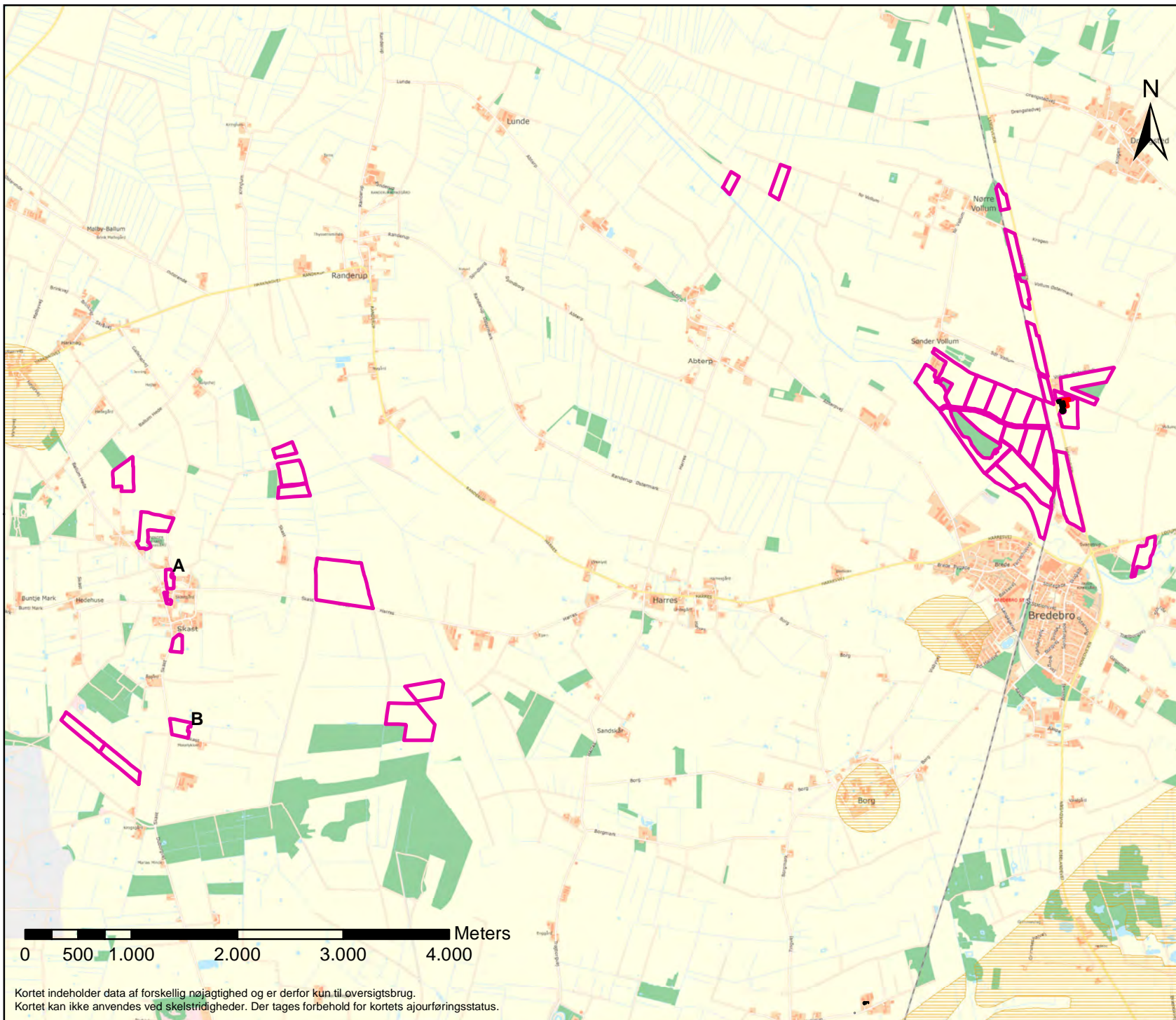
Tønder

Tønder Kommune
Miljø og Natur
Wegners Plads 2,
6270 Tønder

Tlf.: 74 92 92 92 Fax: 74 92 96 81

0 500 1.000 2.000 3.000 4.000 Meters

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til oversigtsbrug.
Kortet kan ikke anvendes ved skelstridigheder. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Bilag 8: Nitratfølsomme indvindingsområder

Hovedvejen 24,
6261 Bredebro

Signatur

 Udbringingsarealer

Tønder Kommune
Miljø og Natur
Wegners Plads 2,
6270 Tønder

Tlf.: 74 92 92 92 Fax: 74 92 96 81

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til overblik. Kortet kan ikke anvendes ved skelstridigheder. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.